

Kolmen koon korporatismi

Suomen poliittinen järjestelmä on sosiaalidemokraattinen korporatismi riippumatta siitä, mitkä kaksi kolmesta pääpuolueesta ovat milloinkin hallituksessa. Sosiaalidemokraattinen se on siksi, että aate on hyväksytty osaksi virallista järjestelmää. Kaikkien Suomen poliittisten puolueiden ohjelmat ovat sosiaalidemokraattisia siinä mielessä, että ne kannattavat pohjoismaista hyvinvointivaltiota. Ilmoittihan Paavo Lipponen aikoinaan, että sitä sosialismi nykyään tarkoittaakin.

Missä muussa mielessä mikään Suomen eduskuntapuolue ei ajakaan sosialismia. Yksikään ei pyri esittämään pääoman kasautumista vaan korkeintaan rajoittamaan pääoman pahimpia ylilyöntejä. Mikään puolue ei myöskään ole sosiaalidemokraattinen 50-luvun demarivaikuttaja Emil Skogin tarkoittamassa mielessä – pyrkimys avainalojen valtiollistamiseen tai ammattiyhdistysliikkeeseen, joka voisi yksin sanella ehdot työmarkkinoilla. Sen sijaan kaikki puolueet ovat sosiaalidemokraattisia lippolaisessa mielessä, mikä tarkoittaa hyvinvointivaltiota, kolmikantaa ja työpaikkojen luomista ensisijaisesti yksityissektorilla. Erot ovat pelkästään painotuksissa. Juuri tämä tekee Suomen poliittisesta järjestelmästä korporatistisen.

Alun perin korporatismilla tarkoitettiin 20- ja 30-luvuilla Etelä-Amerikassa ja Italiassa kehitettyä talousjärjestelmää, joka vastusti parlamentarismia mutta pyrki integroimaan erilaiset toisilleen vastakkaiset eturyhmät muilla tavoin mukaan politiikkaan. Edustuksellisuus ei perustunut periaatteeseen ”yksi ääni jokaiselle kansalaiselle” vaan eturyhmien väliseen päätöksentekoon. Tosin käytännössä korporatistiset järjestelmät olivat autoritaarisia tai totalitaarisia. Työntekijöiden edut jäivät työnantajien etujen ja hallitsevan byrokratian etujen jalkoihin.

Pohjoismaiden parlamentaristinen malli tietysti eroaa alkuperäisestä, mutta ilman omaa eturyhmää ei Suomen politiikkaan edelleenkään ole juuri asiaa. Suomen korporatistinen järjestelmä on kolmen kivijalan varassa.

Kolmikanta ja kansallisuustunne

Kolmikantajärjestelmä syntyi tammikuun kihlauksessa 23.1.1940, kun Suomen työnantajain keskusliitto STK tunnusti Suomen ammattijärjestöjen keskusliiton SAK:n neuvotteluosapuoleksi seuraten Ruotsin työmarkkinaosa-
puolten vuonna 1938 antamaa esimerkkiä.

Tammikuun kihlaus ja korporatismi syntyi olisivat kuitenkin olleet mahdottomia ilman talvisotaa, koska kansalaissodan perinnön takia asenteet Suomen työmarkkinoilla olivat paljon Ruotsia jyrkempiä. Kihlaus oli työväenliikkeelle kansallisen yhtenäisyyden nimissä annettu myönnytys. Se mahdollisti paremman neuvotteluaseman SAK:lle, mutta pitkällä aikavälillä sen väistämätön seuraus oli työväenliikkeen integraatio osaksi hallintokoneistoa.

Kansallisuustunne on käsitys siitä, että sortajien ja sorrettujen intressit yhtyvät. Syntyäkseen se tarvitsee jonkinlaisen ulkopuolisen yhteisen vihollisen. Mutta olivatko työläisten ja työnantajien intressit todella yhteiset edes talvisodan aikana? ”Kansan yhdistänyt” talvisota on *Suomen projektin* keskeisin myytti. Vuosien varrella vähäinenkin historiallinen kritiikki on hautautunut kirjastojen hyllyille pölyttymään, ja kritiikin kirjoittajat ovat joko haudassa tai sen partaalla. Aihe on tietysti monimutkainen, mutta tapahtumat ovat niin keskeisiä Suomen nykyisen poliittisen järjestelmän muodostumisen osalta, että niitä täytyy ainakin raapaista.

Ulkoministeri Eljas Erkon käymät sota edeltävät neuvottelut olivat vaarallista uhkapeliä, koska Suomen naiivi hallitus ei koskaan tosissaan uskonut Neuvostoliiton ryhtyvän sotaan. Tilanteen paremmin ymmärtäneet tahot, esimerkiksi Mannerheim ja Paasikivi, olivat asiasta toista mieltä, mutta jäivät alakynteen. Suomalaisten kannalta 30 000 kuollutta ja 11% menetettyä maa-alaa oli tietysti onnekas loppu uhkapelille – koko maan miehitys olisi ollut vain muutaman viikon kysymys. Tilanteen ratkaisi lopulta vain Neuvostoliiton huono tiedustelu, joka ei kyennyt kumoamaan Stalinin erheellistä käsitystä siitä, että Englanti tai Ranska olisi ollut kiinnostunut Suomen hallituksen auttamisesta.

Sotimalla hävitettiin paljon enemmän maa-alueita kuin Stalin oli alkujaan vaatinut. Stalin oli myös tarjonnut alkuperäisille aluevaatimuksille hyvitystä Itä-Karjalasta. Neuvostoliiton vaatimukset eivät tietenkään olleet oikeutettuja mutta suurvallan logiikan kannalta ymmärrettäviä tilanteessa, jossa Saksa oli jo siepannut Tšekin sekä puolet Puolasta ja valmistautui vyörymään eteenpäin. Neuvostoliiton sekasorron aikana solmittu Tarton rauha oli nimittäin antanut Suomen valtiolle rajan, joka oli vain kivenheiton päässä Neuvostoliiton toiseksi suurimmasta kaupungista.

Natsit eivät tunnetusti paljoa piitanneet puolueettomien ”läpikulkumaiden” suvereniteetista. Olisiko Suomen hallitus kyennyt pysäyttämään esimerkiksi natsien mairinnoisuuden Viipuriin ja hyökkäyksen sieltä Leningradia kohti Kannasta pitkin? Tuskin. Neuvostohistoria pääosin vaikenä talvisodasta, joten venäläiset eivät edelleenkään juuri tunne konfliktiin johtaneita syitä. Pelkään, että suomalaisten asialle ei juurikaan löytyisi ymmärrystä, jos venäläiset tietäisivät, että talvisodassa

Suomelta saavutetut aluevoitot kenties edesauttoivat Leningradin pelastumista toisessa maailmansodassa.

Nämä huomiot ovat tietysti jälkiviisastelua, ja ehkäpä vielä 1939 oli luonnollista kuvitella, että esimerkiksi Kansainliitto olisi pystynyt johonkin todellisiin toimiin Suomen valtion puolesta. Joka tapauksessa edes talvisota ei ole niin yksiselitteinen asia kuin nykyään annetaan ymmärtää. Talvisodan yksinkertaistaminen ei kuitenkaan ole yllättävää, kun ottaa huomioon, että jopa veljeily natsien kanssa pari vuotta myöhemmin, Mannerheimin itsensä julistama etninen puhdistus Itä-Karjalassa ja miekantappikäsky, joka käytännössä määritteli sodan päämääräksi Suur-Suomen luomisen, sekä Einsatzkommando Finlandin sotarikokset kuitataan oikeutettuna ”erillis-sotana”.

Myytin synnyttämisen lisäksi talvisodan suurin historiallinen merkitys oli kuitenkin kolmikannan eli suomalaisen korporatistisen sopimuskäytännön synty. Työväenliike oli vain ensimmäinen niistä yhteiskunnallisista liikkeistä, jotka ajautuivat valtion syleilyyn. Saman tien ovat kulkeneet yksi toisensa jälkeen kaikki muutkin.

Kansalaisyhteiskunta

Angloamerikkalaisessa liberaalissa traditiossa kansalaisyhteiskunta ymmärretään vastapainona valtiolle. Sen avulla valistuneet kansalaiset valvovat päättäjiensä toimintaa. Kansalaisyhteiskunnalla on toinenkin merkitys: Hegelille kansalaisyhteiskunta oli valtion osa. Hänelle valtio tarkoitti yhteyttä, jossa hallitsijoiden ja alamaisten intressit sulautuvat yhdeksi, yhteiseksi tahdoksi. Hegelille kansalaisyhteiskunta oli juuri se alue, jossa kansalaiset sulautuvat valtioon. Suomalainen yhteiskunta on kansalaisyhteiskunta nimenomaan hegeliläisessä mielessä.

Kun talousihmiset puhuvat kansalaisyhteiskunnasta, he käyttävät termiä ”kolmas sektori”. Kolmannelle sektorille sysätään tehtävät, joista liike-elämä ei huolehdi, koska ne eivät tuota tarpeeksi voittoa, sekä tehtävät, joista valtio säästää. Kolmas sektori tarjoaa kapitalismille sen edun, että sillä voidaan teettää työtä huonommilla palkoilla ja työehdoilla kuin valtiolla olisi pokkaa tarjota. Kolmannen sektorin tehokkuus julkiseen sektoriin verrattuna on kuitenkin kyseenalaista – jos kansalaisjärjestö haluaa nykyisessä talousjärjestelmässä rahaa yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä, sen on käytettävä itsensä mainostamiseen ja brändäykseen valtavia rahasummia, jotka ovat ydintoiminnasta pois.

Erityisesti globaalin Etelän aktivistit ovat ruvenneet tekemään eroa kansalaisjärjestöjen (*Non-Governmental Organizations*) ja kansanliikkeiden välille. Erottelu perustuu seuraavaan neljään ulottuvuuteen:

Kansalaisjärjestöt

- Palkatut työntekijät
- Valtiot ja suuret säätiöt tukevat
- Keskitetty hallinto
- Lobbaaminen

Kansanliikkeet:

- Vapaaehtoistyö
- Jäsenmaksut ja paljon pieniä lahjoituksia
- Hajautettu hallinto
- Suora toiminta

Kansalaisjärjestöjen rooli on erityisen haitallinen Etelässä, jossa länsimaista tuleva valuutta takaa niille aseman legitiimeinä hallitusten neuvottelukumppaneina, mikä legitimoit kansanliikkeiden sivuuttamista ja nujertamista sen sijaan, että ihmisille annettaisiin päätävältä omista asioistaan. ”Osallistamisesta” on tullut osa Maailmanpankin jargonia. Käytännössä se tarkoittaa jonkun kansalaisjärjestön toimihenkilön toimimista kumileimasimena milloin millekin ympäristöä ja köyhien elinoloja tuhoavalle projektille.

Suomen tilanne tietysti eroaa kehitysmaista. Kehitysmaissa ja Itä-Euroopassakin työpaikat kansalaisjärjestöissä kuuluvat keskiluokalle, mikä itsessään vieraannuttaa järjestöjen työntekijät heistä, joita he muka edustavat. Suomessa taas järjestöjä pyörittävät usein alipalkatut, määräraja-osa-aikaiset orjat. Huonompi juttu idealisteille, jotka haluavat työkseen parantaa maailmaa, mutta tämä myös hillitsee pahimpien pyrkyreiden intoa hakeutua alalle. Mutta koska Suomen poliittinen kulttuuri on korporatistinen läpitunkema, hoitavat täkäläiset kansalaisjärjestöt ”edustusroolinsa” usein jopa sutjakammin kuin Maailmanpankin leivissä toimivat kollegansa.

Korporatistisen ideologian mukaan joka eturyhmällä on oma yhtenäinen järjestönsä: palkansaajilla alakohdittaiset ammattiliitot, luonnonsuojelijoilla Suomen luonnonsuojeluliitto ry, eläinsuojelijoita edustaa Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry ja niin edespäin. Kun päätetään jotain luontoon liittyvää, kutsutaan komiteaan yksi Luonnonsuojeluliiton edustaja; kun päätetään eläinten asioista, kutsutaan komiteaan yksi Eläinsuojeluyhdistysten Liiton edustaja. Komiteamietintö jätetään ja eriävät mielipiteet lisätään siihen. Järjestelmä on taas toiminut ja kaikkien mielipiteet on kuultu.

Naurettavimmillaan tämä järjestelmä on silloin, kun etujärjestöillä ei ole minkäänlaista jäsenpohjaa, ne saavat käytännössä koko rahoituksensa valtiolta ja niiden edustustehtävissä istuu samoja ”asiantuntijoita”, jotka voisivat istua alan komiteoissa muutenkin. Esimerkkinä tällaisesta ”etujärjestöstä” voi mainita valtakunnallisen kestävän liikenteen etujärjestön, Suomen Liikenneliiton. Tällaiset järjestöt on perustettu yksinomaan ennaltaehkäisemään ja marginalisoimaan omaehtoista kansalaistoimintaa. Suomen Rauhanpuolustajat ei ollut oikeastaan mikään riippumaton kansanliike, mutta järjestön linja kolmannen maailman kysymyksissä erosi kuitenkin niin paljon Suomen valtion virallisesta linjasta, että sen syrjäyttämiseksi piti perustaa Kehitysyhteisön palvelukeskus KEPA.

Murtuman ja kuihtumisen hetket

Tietysti jos konfliktit kasvavat erityisen suuriksi, voi korporatismi hetkellisesti murtua eri tavoin. Esimerkiksi piikkiä Suomen Luonnonsuojeluliiton lihassa on ollut sen hieman riippumattomampi nuorisojärjestö Luontoliitto. Eläinsuojelun suhteen murtuma on vielä selvempi. Koska kaikille myös tuotantoelämistä piittaaville on päivänselvää, että Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto suojelee eläimiä hyvin valikoivasti ja rajallisesti, on

”Valtio ei ole kuihtumassa pois. Valtio on vahvempi kuin koskaan.”

sille ilmaantunut vaihtoehtoja kuten Animalia ja Oikeutta Eläimille.

Eläinsuojeluyhdistysten liiton kampanjat esimerkiksi kotimaisen lihan puolesta olivat kuitenkin harvinaislaatuisten törkeitä, ja ilman niitä mitään Animaliaa tai Oikeutta Eläimille -järjestöä ei varmaankaan olisi syntynyt. Käytännössä näin selvä irtiotto ”etujen virallisesta edustajasta” onnistuu ani harvoin. Riippumattomat kansanliikkeet yleensä sykkivät pari vuotta, ja lässähtämisen jälkeen niiden aktiivit joko nielevät ylpeytensä ja hakeutuvat töihin virallisiin alan järjestöihin tai heittävät hanskat tiskiinkin kokonaan. Tai sitten vaihtoehtoiset järjestöt byrokraatisoituvat ja maltillistuvat niin, ettei niitä enää juuri voi erottaa järjestöistä, joiden rinnalle ne syntyivät.

Osittain näin käy siksi, että palkattoman aktivismin yhdistäminen työntekoon, opiskeluun ja perheeseen on pidemmän päälle erittäin raskasta. Mutta myös siksi, että kansalaisjärjestöjen jatkuva paskanheitto kansanliikkeiden aktivisteja vastaan yhdistettynä koko yhteiskunnan läpäisevään korporatistiseen logiikkaan, jonka mukaan kaikki riippumaton toiminta, joka ei ole ”asian tuntijoiden” kontrollissa, on haihattelua, huliganismia tai terrorismia, yksinkertaisesti murtaa aktivistit. Tätä edesauttaa se, että aktivisteilla on pääsääntöisesti hyvin naiivi käsitys kansalaisjärjestöistä, joiden roolia korporatistisen järjestelmän takuumiehinä he eivät ole ymmärtäneet.

Valtion voittokulku

Kaikkein naurettavin väite on, että valtio olisi kuihtumassa pois. Sadun uusliberalismista ja kaikkialle tunkevista suuryhtiöiden vallasta ovat keksineet demarit, jotka yrittävät saada meidät jälleen uskomaan ikivanhaan kusetukseen. Toki yksityisten vartiointiliikkeiden työntekijät silloin tällöin hakkaavat ihmisiä ilman syytä, mutta en ole koskaan nähnyt yksityisten vartioliikkeiden saartavan mielenosoittajia, en ole koskaan saanut tuomiota aseistakieltäytymisestä yksityiseltä tuomioistuimelta, yksityinen poliisikoira ei koskaan ole purrut minua eikä

yksityinen poliisi ole koskaan laittanut minua nippusiteisiin. Valtio on vahvempi kuin koskaan, eikä tämä asianlaista oikeastaan edes haittaa suuryrityksiä, koska se mahdollistaa keskittymisen omaan avainosaamiseen – ne voivat ulkoistaa valtiolle ja kansalaisyhteiskunnalle vähemmän voitolliset alat.

Kolmannen maailman, Venäjän ja Yhdysvaltain slummien ongelmat ovat myös yksi osa suomalaisen järjestelmän legitimiteettiä. Etelän ongelmat koetaan kaukaisiksi ja meistä erillisiksi sekä todisteeksi siitä, että demarijärjestelmä pitää tunkea kaikkialle. Mutta kaikki liittyy kaikkeen – on vaikeaa kuvitella Nokian menestystä ilman tantaalia, jonka ryövääminen teki menestyksestä liiketoimintaa Kongon sodasta, joka on toistaiseksi tämän vuosisadan verisin.

Kahtiajako vastuuntuntoisen Euroopan ja uusliberalistisen, aggressiivisen Yhdysvaltojen välillä on lopulta hyvän ja pahan poliisin pari, vaikka Suomen valtaeliitti on ehkä onnistunut uskottelemaan itselleen, että näillä kahdella olisi jotain eroa. Uskon kuitenkin, että oikeasti he ymmärtävät Yhdysvaltain muodostaman maailmanpoliisin olevan kapitalismille välttämätön. Vastavuoroisuutta tähän suhteeseen ajaa vain kaapista ulos tulleiden NATO-jäsenyyden kannattajien joukko, joka esimerkiksi haluaisi Suomen kantavan ”valkoisen miehen taakkaa” aktiivisemmin Afganistanissa.

Vasemmiston harhat

Kommunismille tiedän useamman eri merkityksen, sosialismille ehkä vielä useampia, mutta siitä, mitä tarkoittaa ”vasemmisto”, minulla ei ole mitään aavistusta. Ala-asteella istuin mielelläni takarivissä, mutta en tajua, mitä järkeä aikuisiällä on rakentaa identiteettinsä istumapaikan varaan, etenkin jos ei itse satu olemaan eduskunnassa. Vasemmisto tuntuu tarkoittavan palestiinalaishuivia ja Che Guevara -paitaa, tai ehkä palkansaajien edun ajamista työnantajien etuja vastaan. Kapitalismia se ei kuitenkaan vastusta eikä välttämättä vaadi valtiolle suurempaa roolia kuin tämän päivän työnantajat, jotka itkevät esivaltaa apuun, kun pankkikiiri yllättää.

Suomalaista vasemmistoa on mahdotonta kuvitella ilman korporatismia ja nostalgista kaipuuta sen kultta-aikaan 60- ja 70-luvuille. Rynnätään puolustamaan Koskenkorvaa tai Turun Sinappia. Ilmeisesti emme voi päästä Kekkonen aikaa lähemmäs paratiisia.

Jos länsimaiden vasemmistointellektuellit ovat yhtä mieltä jostain asiasta, se on Yhdysvaltain entisen presidentin George W. Bushin tyhmyys. Yhden asian Bush kuitenkin ymmärsi paremmin kuin demarit – kapitalismia ei voi tehdä kauniisti. Jos haluamme säilyttää kulttuurimme, perintemme ja elintasomme, pääomien täytyy voida luoda uutta pääomaa, voittojen pitää kasautua, luonnonvaroja pitää haaskata, aseita pitää testata ja yhä uusia alueita täytyy saattaa globaalien talouden piiriin. Ihmiskasvoista kapitalismia ei ole, kuten ei myöskään ole olemassa ihmiskasvoista valtiota. Toisenlainen kapitalismi ei ole mahdollinen. Tämän vuosisadan

vastakkainasettelu ei ole keynesiläisyys vastaan monetarismi, ei sosiaalidemokratia vastaan uusliberalismi, ei protektionismi vastaan vapaakauppa eikä edes valtiokapitalismi vastaan yhtiökapitalismi. Tämän vuosisadan vastakkainasettelu on hallitseva luokka vastaan inhimillisyys.

Vasemmiston pohdinta siitä, onko esimerkiksi NATO-jäsenyys hyväksi Suomelle, on siis lähtökohteisesti väärällä raiteella. Ei ole mitään Suomen yhteisiä intressejä: on olemassa vain valtaeliitin intressejä ja kaikkien muiden intressejä. Ilman muuta NATO on hyväksi valtaeliitin intresseille, ja abstraktin ”kansan” intressit määritellään aina valtaeliitin intressien mukaan. Vasemmiston flirttailu nationalismin kanssa on ampumista omaan nilkkaan. Tämä on niin ilmeistä, että jotkut ovat menneet toiseen umpikujaan – tällä viittaa Vihreän puolueen ja sen nuorisojärjestön EU-myönteisyyteen sekä autonomiliikkeen ”oikeistosiiven” Euromayday-liikkeeseen, joka ajaa vasemmistolle ”eurooppalaista identiteettiä” kansallista identiteettiä korvaamaan.

Nationalismin monet kasvot

Nationalismi ei kuitenkaan välttämättä tarkoita kansallisvaltion tukemista. Itse asiassa maailman valtioiden valtaenemmistö ei ole kansallisvaltioita, eikä sellainen oikeastaan ole edes maailman (toistaiseksi) johtava valtio Yhdysvallat. Tosin koska maata läpäisevään patriotismiin liittyy keskeisesti idea ”amerikkalaisesta kansakunnasta”, voi sitä kutsua nationalismiksi laajassa mielessä, vaikka amerikkalaiseksi voidaan hyväksyä pelkästään asuinpaikan, vakaumuksen ja tekojen perusteella. Se ei siis välttämättä vaadi mitään syntyperältä tai syntymäpaikalta. Samalla tavalla eurofederalismia voi kutsua nationalismiksi laajassa mielessä – sekin perustuu myyttien päälle rakennettuun yhteiseen identiteettiin, joka asetetaan koko muuta maailmaa vastaan.

Viime vuosisadan jälkeen tuskin enää pitää perustella, mitä nationalismissa on pielessä, mutta kerrataan nyt kuitenkin, että pyrkimys luoda Eurooppaan etnisesti homogeenisia kansallisvaltiota johti miljooniin kuolleisiin ja kymmeniin miljooniin pakkosiirrettyihin. Saman projektin vieminen Aasiaan tai Afrikkaan aiheuttaisi todennäköisesti vielä enemmän tuhoa – eikä Yhdysvaltojen edustama ”toisenlainen nationalismi” tunnu sellaiselta vaihtoehdolta, että se pitäisi lanseerata Euroopassa.

Missä olemme? Keitä olemme?

Jos ei pidä olla kansalainen ja kukaan ei halua olla työläinen, minkälainen identiteetti auttaisi alkaneen vuosisadan haasteisiin? Anarkismi on autonomisen, instituutioiden ulkopuolella olevan toiminnan käytäntö riippumatta siitä, pitävätkö toimijat itseään anarkisteina tai autonomeina. Mutta toiminta ei johda mihinkään, jos toimijat eivät ymmärrä omaa asemaansa, oli heidän asemansa oman identiteetin perusta eli ei.

”Yleisinhimillinen” identiteetti nojaa miltei väistämättä joko liberaaliin humanismiin, uskonnolliseen hur-

mahenkeen tai siihen, että kolmannen maailman köyhien uskotaan odottavan demokratian ilosanomaa. Humanismi ja demokratia eivät kuitenkaan ruoki nälkäisiä eivätkä poista luokkaeroja. Intia on ollut demokratia jo 60 vuotta, mutta edelleenkin maan naisista lähes puolet on lukutaidottomia.

Suomen talousjärjestelmässä on tällä hetkellä kolme (usein päällekkäistä) ryhmää, joiden on syytä olla tyytymättömiä omaan asemaansa: julkisen sektorin työntekijät, epäsäännöllisissä työsuhteissa olevat ja syrjäytyneet. Julkisen sektorin työntekijöiden palkat suhteessa yksityissektoriin laskevat jatkuvasti, koska yksityissektorin tuottavuus kasvaa nopeammin. Tämä ongelma on ratkaisematon kapitalismin puitteissa, koska valtion työt ovat tyypillisesti sellaisia, joissa ihmisiä on vaikeaa korvata automaatiolla. Tehyn työtaistelutilanteesta hyväksyty pakkotyölaki kuitenkin osoitti, että valtio puuttuu tarpeen tullen kovin keinoin yrityksiin parantaa julkisen sektorin työntekijöiden asemaa. Valtiosektorilla myös perinteiset ammattiliitot ovat vielä voimissaan, ja on vaikeaa kuvitella, että mikään muu aate kuin nostalgia saisi ihmiset yhdistymään kamppailuun.

Tämän takia, huolimatta huomattavasta jännitteestä valtiollisella sektorilla, määräaikaiset ja muuten epätyypilliset työsuhteet ovat viime aikoina kiinnostaneet enemmän radikaalia vasemmistoa. Sen sijaan tuotantokoneiston marginaalissa tai kokonaan sen ulkopuolella olevat syrjäytyneet eivät kiinnosta ketään – paitsi pelottimena. Syrjäytymisessä ei nähdä mitään positiivista. Vasemmisto oikeastaan ymmärtää, että syrjäytyneiden protestilla ei voi olla mitään rationaalisia muotoja, vaan se on vain räjähdyskiä.

Syrjäytyneistä ei koskaan tule lobbaajia, johtokuntien äänestäjiä tai vuosikertomusten kirjoittajia järjestörekisteriä varten. Syrjäytyneiden protesti ei koskaan ole kaudista nähtävää, mutta anarkistien tehtävä ei ole toimia kauhistuneiden kukkahattutätien roolissa ja pyydellä anteeksi.

Tietenkään yhteiskunnan ulkopuolelle pudonneita ei ole enempää kuin 5–10 prosenttia. Mutta anarkismi ei olekaan demokratiaa, enemmistön valtaa. Anarkismi ajaa luokkarakenteen poistoa, riippumatta siitä, onko pohjalla olevia 5, 10 vai 90 prosenttia.

Suomen korporatistinen järjestelmä on ollut suuri menestys. Se on ehkä ensimmäinen valtiomuoto, joka on saanut ihmiset todella tuntemaan itsensä samanlaisiksi kuin vallanpitäjänsä. Niinpä se on synnyttänyt itsenäiseen kansaan, joka uskoo, että sen täydellistä järjestelmää ei uhkaa mikään, vaikka ympärillä koko maailma on uppoamassa.

Minua ei kiinnosta vasemmiston pelastaminen, koska vasemmisto on ollut keskeisesti luomassa niitä myyttejä, jotka ovat nyt riesanamme. Minua kiinnostavat aidosti riippumattomat ja radikaalit ruohonjuuritason liikkeet, jotka myös ymmärtävät synergian ja solidaarisuuden merkityksen ja näin ollen pystyvät välttämään erilaisten nationalismien sudenkuopat.